

Diarienummer: 2023/3807
Handling:
Handläggare: Annika Jyrwall Åkerberg

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24)

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har anmodats att yttra sig över ovanstående delbetänkande. DO:s yttrande är avgränsat till de frågor som berör DO:s uppdrag.

Sammanfattning

DO ställer sig generellt positiv till utredningens förslag som syftar till att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna för etablering på arbetsmarknaden ska bli mer jämställt fördelade. DO delar synen på behovet av ett mer strukturerat och individanpassat etableringsprogram som särskilt kan främja utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. DO noterar dock avsaknaden av förslag relaterat till kvinnor med funktionsnedsättning, vilka kan behöva särskilt stöd.

Avsaknad av diskrimineringsperspektiv

I avsnitt 5 beskrivs diskriminering och stereotypa föreställningar samt orsaker till att män och kvinnor erhåller olika stöd. Utredningen konstaterar att kvinnor missgynnas genom hela kedjan som ska stödja inträdet på arbetsmarknaden utan att presentera Diskrimineringslagens innehåll och dess betydelse för arbetsförmedlande verksamheter. Enligt DO är det angeläget att frågor om att motverka diskriminering och främja allas lika rättigheter och möjligheter beaktas och synliggörs i relation till berörda aktörers löpande arbete.

7.3 Nyanlända som ska kunna anvisas till etableringsprogrammet

DO tillstyrker att etableringsprogrammets målgrupp utvidgas till att även omfatta nyanlända kvinnor och män som är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd eller uppehålls kort som familjemedlem eller

anhörig med anknytning till en person som är bosatt i Sverige. DO ifrågasätter dock begränsningen vad gäller ålder, samt förslaget att invandrare från EES-länder eller Schweiz inte ska omfattas av den utvidgade målgruppen. DO anser att en individuell prövning måste kunna erbjudas även bland dessa individer samt även för såväl yngre som äldre som skulle kunna komma ut i arbetslivet. Det bör dock inte föreligga någon plikt att delta i etableringsprogrammet för personer som är utanför föreslagen ålder.

7.4 Hur och vem bör informera om möjligheten att delta i etableringsprogrammet?

DO välkomnar förslagen om utökad information till nyanlända om förväntningar och möjligheter till självförsörjning, men vill understryka vikten av att informationen tillhandahålls såväl på olika språk som i olika format för att informationen ska vara tillgänglig för alla.

9.2.3 Individuella slutmål bör tas in i handlingsplanen

Utredningen föreslår att den fördjupade kartläggningen ska resultera i ett konkret slutmål för den nyanländes deltagande i programmet. DO finner det dock anmärkningsvärt att utredningen först föreslår att slutmålet ska bestämmas av Arbetsförmedlingen och den enskilde tillsammans, och sedan själv definierar slutmålen. DO vill därför understryka vikten av att målen tas fram tillsammans med den enskilde, samt inte begränsas till de mål som nu framgår i utredningen då några av föreslagna slutmål i sig kan medföra en inlåsningseffekt.

9.3 Möjlighet till förlängd tid med etableringsinsatser

DO har inga synpunkter vad gäller förslaget om tiden för förlängd etableringstid. DO vill dock särskilt lyfta fram det faktum att kvinnor med funktionsnedsättning också måste få individuell bedömning på sätt som främjar deras etablering i Sverige. Inte minst bör möjligheten till förlängning av etableringstiden stärkas för dessa personer. Handläggningstider att exempelvis erhålla hjälpmedel kan bidra till att etableringstiden förlängs. DO anser att sådana handläggningstider därför bör undantas från etableringstiden.

Beslut i detta ärende har fattats av Cecilia Narby efter utredning och förslag av utredaren Annika Jyrwall Åkerberg.

Cecilia Narby,
Tillförordnad enhetschef utvecklings- och analysenheten